

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.033/2015/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a Megyesi és Pápai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: meve. címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a Dr. Novák Rudolf ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében az Egre Törvényszék 12.P.20.375/2011/101. számú ítélete ellen a felperes részéről 103., az alperes részéről 102. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja. Mellőzi a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog megsértésének a megállapítását az alperes által a perben a 2014. április 30. napján megtartott tárgyaláson tett „a felperes által írt könyvek, azok szennyek” kijelentéséért. Megállapítja, hogy a felperes a per 87. sorszámú beadványában az alperesre tett azon kijelentésével, hogy „Majd a **F**-ből is menesztették, összeférhetetlen ember volt” - megsértette az alperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. A felperes által az alperesnek fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 250 000 (Kétszázötvenezer) forintra leszállítja. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja azzal a szövegezésbeli pontosítással, hogy a felperes a 2013. október 3. napján kelt elektronikus levélben tett azzal a kijelentésével sértette meg az alperes jóhírnevét és emberi méltóságát, hogy a **H. B. T.** azért rendez az alperes és házastársa megsegítésére gyűjtést, mert kritikusra fordult szociális helyzetük miatt nem tudják kifizetni a felperes javára személyiségi jogsérelem miatt megítélt több mint félmillió forintot.

A peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni.

A felperest 48 000 (Negyvennyolcezer) forint, az alperest 48 000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték az államnak külön felhívásra való megfizetésére kötelezi.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A felperes színművész; 1998. és 2002. között az**H** Bábszínház igazgatója. Aktív közéleti tevékenységet folytat, publicisztikaiban markáns politikai véleményeket fejt ki. A 2007. és 2008. években részt vett a..... Kórház és Rendelőintézet tervezett tulajdonosváltása

elleni demonstrációkban. A 2009. évben „**A**” majd a 2010. évben „**R**” címmel jelent meg az országos és helyi közélettel foglalkozó könyve.

Az alperes ugyancsak részt vett politikai mozgalmakban. 2006-ig a **F** tagja volt, ahonnan önkéntesen kilépett. Az általa vezetett **F** Egyesület elindult a 2006. évi helyi önkormányzati választásokon, ahol aMegyei Közgyűlésben az indulók közül csak az **M** valamint a **F** részvételével létrejött pártszövetség szerzett egyaránt 20-20 mandátumot. Az alperesi szervezet a választáson elindulását a felperes a jobboldali politikai közösséggel szembeni árulásnak értékelte, és ennek számos írásában adott hangot.

A közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyeket ellenőrző bizottság 2005. március 1. napi számú határozatával megállapította, hogy az alperes az 1994. évi XXIII. törvény 1. §-ában meghatározott tevékenységet nem végzett, az ott megjelölt szervezeteknek nem volt a tagja.

A peres felek között számos, egymás személyiségét és közéleti szerepvállalását érintő konfliktus alakult ki.

I.

2009. augusztus 10-én az **X** című újság közzétette az alperes nyilatkozatát, aki az általa vezetett **F** Egyesület nevében kijelentette, hogy „*a **F** Egyesület kirívónak minősíti felperes neve viselkedését is, véleményük szerint **Sz** gusztustalanul ripacskodott, megcsúfolva ezzel a józan keresztény polgári ízlésvilágot és értékrendet, nagymértékben rontva a kórházért folytatott harc hatékonyságát.*”

II.

2009. augusztus 18-án az alperes 32 médiaszolgáltatóhoz és sajtószervezhez a felperes személyével foglalkozó elektronikus levelet küldött.

1. Az elektronikus levél első részében az alperes kijelentette, hogy „*Egyidejűleg tájékoztatom, hogy ebben a komoly közéleti akcióban az önmutogató felperes neve „vitéznek” semmiféle illetékessége nincs...*”

2. A levél a következők szerint folytatódott: „*....mert a **J** megyei vezetésével az a meggyőződésünk, hogy a színházi színpad híján a köztereken ripacskodó „vitéz” a korábbi időszakban is vásári komédiává silányította megyei kórházunk súlyos válságát.*”

III.

Az Egri Városi Bíróság előtt 23.B.372/2009. számon az alperes magánvádja és a felperes viszontvádja folytán mindkét peres féllel szemben büntetőeljárás volt folyamatban. A büntetőügyben a 2010. június 16-án megtartott tárgyaláson a felperes azon előadására, mely szerint

1. "Sok sértő kijelentést tett rám **X**, pl. aljas szándékúnak, szédelgő közszereplőnek is minősített...",

2. és amely úgy folytatódott, hogy „...ráadásul kettős ügynöknek próbál beállítani engem”,

3. az alperes a következő közléseket tette: „Tudathasadásos állapottal állunk szemben most is, én úgy gondolom. Hiszen **Sz** úr mást mond. Akkor fikció, ha ő nevesít, de ha én nevesítek, az már nem az.”

Az Egri Városi Bíróság 23.B.372/2009/21. számú ítéletével mindkét peres felet folytatólagosan elkövetett becsületsértés vétségében egyaránt bűnösnek mondta ki, azonban a Heves Megyei Bíróság Bf.268/2011/10. számú ítéletével megváltoztatta az első fokú ítéletet, a felperest a vád alól felmentette, az alperessel szemben az eljárást megszüntette; a másodfokú ítéletet a Fővárosi Ítéltábla 2.B.375/2011/23. számú végzésével helybenhagyta.

IV.

A felperes az **Á** című könyvében az alperest érintő következő közléseket fogalmazta meg:

1. „És nem akarunk a mélyére tekinteni a vérség szerinti árulásnak, hazugságnak, tolvajlásnak. Ezek lelki alkat szerint egy családhoz tartoznak.” (11. oldal.)

2. „Ezt a fejezetet majd a rendszerváltás 20. esztendejére megírandó könyvemben bontom ki részletesen, mint **X** és csatlósai jelenséget, vagyis azt a szindrómát, ami sértettségből odáig vezetett, hogy a **Y** családi vállalkozás kereteiben akarta megreformálni megyét. Az eredmény katasztrófáját ismerik, szavazategyenlőség állt be, mert a parasztformáció elvitt szavazatai miatt nem volt egy plusz státusznyi többlet, ekkor ült ki függetlennek **A**” Ez történelmi tévedése volt a családi gebin-politikának, ezért bukhattuk be azkórházat is 2010-ben, a részleteket bemutatom” (181. oldal).

V.

A felperes a **R** című könyvében az alábbi, alperesre vonatkozó közléseket tette:

1. „ Nekem első a teremtő szolgálata, második a nemzet, és a lábjegyzetek csak ezután következnek. Sajnos **S** bá', te is az vagy az én munkáim során. Több ezer cikkem, több száz publikációm, egy tucat könyvem sorában csak légyszarnyi mennyiségben vagy fellelhető.” (141. oldal)

2. „Nézz magadra és nézz tükörbe, te görbe, mit látsz ott? Egy elnyűtt gebét.” (317. oldal)

3. „**X** hibák sorozatát követte el, ezt a dokumentációval megpróbálom szemléltetni, egy megye jövője nem kockáztatható egy családi gebin politizálással. Egy gerilla-harccal, azok ellen, akik neki és családjának évekig koszt- és költségtérítést adtak.” (143. oldal)

4. „És ha nem sértelek meg vele és karcsú párod, együtt írtátok ezt is mint hajdanán a hangulatjelentéseket? Mondd kalapos, botos, bajuszos ember, jelentenél most is, igaz, ha még hinnének neked." (235. oldal)

5. „Mert ugye mégiscsak miattad vagyunk kalapos ember pártjában csalódott **X** az utcán, meg az 500 munkahelyet veszített ember is, hiszen szembefordultál a pártoddal, amely évekig kenyeret adott neked, utaztatott, ehettél a paraszt." (195. oldal)

VI.

A Heves Megyei Bíróság előtt 5.P.132/2010. számon indult, majd áttétel folytán a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság előtt 5.P.21.476/2010 számon folytatódott, a jelen per felperese és alperese között - fordított perfelállásban - a **R** című könyvben a felperes által az alperesre tett egyes kijelentések miatt a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog megsértésének megállapítása és a jogsértéstől eltiltás iránt volt per folyamatban.

A perben a jelen per alperese keresetlevelében - többek között - a felperest érintő alábbi kijelentéseket tette:

1. „Kérdések, amelyekre a mostani (az elmúlt 20 év óta mindig) szocialista többségű megyei önkormányzati vezetők és frakció tagjai, valamint **Sz** tudja a választ, amint arra is, hogy valóban önmagával kötött-e (igazgatóként) a leendő beosztottal a határozott idő helyett határozatlan idejű munkaszerződést."

2. „És mivel az ellenőrzéskor a „kenyéradók" nem vették észre, ezért sok milliós összeg ellenében olyan megállapodást kötöttek vele, hogy egy sajátos szerződést felbontottnak tekintik, ha így távozásra bírhatják?"

3. „Az okok között szerepelt netán az is, hogy összeférhetetlen intim viszonyt alakított ki a vele együtt távozott gazdasági vezetőnővel, akivel azóta élettársi kapcsolatban is él?"

4. „felperes neve valamilyen alantas, kicsinyes egyéni karrierista, netán nemzetellenes szándékból azért akar engem ilyen alpári, közönséges stílusban lejáratni, hogy „megbízásból"? lejárassa azokat a közösségi, szakmai és nemzeti ügyeket, amelyeket képviselek."

5. „Netán azért küldi-viszi különös, rejtélyes háttérű pénzekből Amerikába is „könyvbemutatókra" az internet tanúsága szerint a rólam szóló trágár rágalmaikat."

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a 2010. november 17. napján jogerős 5.P.21.476/2010/4. számú ítéletével megállapította, hogy a jelen per felperese a 2010. évben megjelent „**R** című könyvében tett egyes kijelentéseivel megsértette a jelen per alperese jóhírnévének védelméhez fűződő személyiségi jogát, és a felperest a további jogsértéstől eltiltotta.

VII.

A jelen per elsőfokú eljárásában az alperes a 2012. február 12. napján kelt 8. sorszámú beadványában a felperesre a következő kijelentést tette: *„Ezen belül a „színpadi színpad híján” kitétel pedig arra utal, korábban a felperest eltávolították a kőszínházból, s nem kapott további kinevezést a **H** Bábszínház élére sem. Ezek tények, amelyeken nem változtat semmit az ő magánszínházának állítólagos léte”.*

VIII.

2013. október 3-án a felperes 103 e-mail címre továbbította a „Mentsük meg **X**ékat” című elektronikus levelet, amelyben arról számolt be, hogy a **H. B. T.** az alperes és házastársa szociális helyzete kritikusra fordult; emiatt az alperes házastársa nem tudja kifizetni a felperes javára személyiségi jogsérelem miatt megítélt több mint félmillió forintot, ezért a végrehajtás felfüggesztését voltak kénytelenek kérvényezni. Mindezek alapján a társaság a megsegítésükre gyűjtést szervez.

IX.

A jelen elsőfokú eljárás 2014. április 30-i tárgyalásán az alperes azt közölte, hogy *„A felperes által írt könyvek azok szennyek”.*

X.

A jelen per elsőfokú eljárásában a felperes a 2014. június 25-én érkezett 87. sorszámú beadványában az alperesre a következő kijelentéseket tette:

1. *„Majd a **F**-ből is menesztették, összeférhetetlen ember volt.”*
2. *„Ezt követően feljelentő levelet írt ellen, aki kenyéradó miniszterelnöke volt.”*
3. *„Beállt a szembenálló politikai erő mögé.”*
4. *„Szemben indult a **F**-szel, elvitte a szükséges szavazatokat.”*
5. *„Nekik kell legjobban tudnia, ha valaki politizálásra adja a fejét, és ezért nagy összegeket, közpénzt vesz fel és kirakatba teszi magát, annak sokat kell túrnia és sok kritikát és támadást, mások fölött ő az ítélkező, az úr, tótum faktum, akin neki ezért a szószék-bérletért el kell túrnia a bírálatokat, hiszen nem kevés összeg tömi közben a zsebeit, ezért politikus, ezért közszereplő.”*
6. *„Végezetül egy száz sebből vérző iratot citált a tisztelt bíróság elé (gyűjtés a **X** családnak), amelynek szándéka nem rossz, de ez valószínűleg az alperes számára kedvező hamisítvány.”*

A felperes módosított keresetében kérte annak a megállapítását, hogy az alperes a I.; II.1., 2.; III.1., 2., 3.; VI.1., 2., 3., 4., 5.; VII. és IX. pontokban tett közléseivel

megsértette az emberi méltósághoz, becsülethez, jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait. Kérte az alperes kötelezését a jogsértéstől eltiltásra, 250 000 Ft nem vagyoni kártérítés és a perköltség megfizetésére.

Az alperes módosított viszontkeresetében kérte annak a megállapítását, hogy a felperes a IV.1., 2.; V.1., 2., 3., 4., 5.; VII.; X.1.,2., 3., 4.,5., 6. pontokban tett közléseivel megsértette az emberi méltósághoz, becsülethez, jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait. Kérte a felperes kötelezését a jogsértéstől eltiltásra, a VII. pont szerinti közlés vonatkozásában elégtétel adására, 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés és a perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság 101. sorszámú ítéletében megállapította, hogy az alperes a Heves Megyei Bíróságon benyújtott, 2010. április hó 20. napján kelt 5.P.20.132/2010/1. sorszám alatti keresetlevélben tett azon kijelentésével, hogy „**Sz** tudja a választ, hogy valóban önmagával kötött (igazgatóként) a leendő beosztottal határozott idő helyett határozatlan idejű munkaszerződést", megsértette a felperes becsületét és jóhírnévét; hogy az alperes a Heves Megyei Bírósághoz benyújtott, 2010. április hó 20. napján kelt 5.P.132/2010/1. sorszám alatti keresetlevélben tett azon kijelentésével, hogy „A felperessel sok milliós összeg ellenében olyan megállapodást kötöttek, hogy egy sajátos szerződést felbontottnak tekintik, ha így távozásra bírhatják", megsértette a felperes jóhírnévét; megállapította, hogy az alperes a Heves Megyei Bírósághoz benyújtott, 2010. április hó 20. napján kelt 5.P.20.132/2010/1. sorszám alatti keresetlevélben tett azon kijelentésével, hogy „a felperes összeférhetetlen intim viszonyt alakított ki a vele együtt távozott gazdasági vezetőnővel, akivel azóta élettársi kapcsolatban él", megsértette a felperes jóhírnévét; megállapította, hogy az alperes a jelen perben benyújtott 8. sorszám alatti, 2012. február hó 12. napján kelt beadványában tett azon kijelentésével, hogy „Korábban a felperest eltávolították a kórházból", megsértette a felperes jóhírnévét; megállapította, hogy az alperes a 2014. április hó 30. napján megtartott tárgyaláson tett és a 76. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt azon kijelentésével, hogy „A felperes által írt könyvek azok szennyek", megsértette a felperes jóhírnévét. Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül nem vagyoni kártérítés jogcímén fizessen meg a felperesnek 250 000 Ft-ot. A felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította. Megállapította, hogy a felperes a „**R** című könyvében a 317. oldalon tett azon kijelentésével, hogy „Nézz magadra és nézz a tükörbe te görbe. Mit látsz ott? Egy elnyűtt gebét.", megsértette az alperes emberi méltóságát; megállapította, hogy a felperes a „**R** című könyvében a 253. oldalon tett azon kijelentésével, hogy „És ha nem sértelek meg vele és karcsú párod, együtt írtatok ezt is, mint hajdanán a hangulatjelentéseket? Mondd kalapos, botos, bajuszos ember! Jelentenél most is, igaz, ha még hinnének neked!", megsértette az alperes becsületét és jóhírnévét; megállapította, hogy a felperes az 53. sorszám alatti előkészítő irat mellékleteként csatolt 2013. október 3. napján kelt elektronikus levélben tett kijelentéseivel, amelyben való tényeket hamis színben tüntetett fel, megsértette az alperes jóhírnévét és emberi méltóságát. A felperest a további jogsértéstől eltiltotta; kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül nem vagyoni kártérítés jogcímén fizessen meg az alperesnek 500 000 Ft-ot, ezt meghaladóan az alperes viszontkeresetét elutasította. A felperest 48 000 Ft, az alperest 63 000 Ft elsőfokú eljárási illeték az államnak, az állami adóhatóság külön felhívására való megfizetésére kötelezte.

Az első fokú ítélet indokolása szerint a jelen per során 87. sorszám alatt előterjesztett előkészítő iratában tett hat felperesi kijelentés, valamint a 2014. április 30. napján megtartott tárgyaláson tett egy alperesi kijelentés vonatkozásában a 2014. március 15. napjától hatályos új Ptk. - a 2013. évi V. törvény -, míg a további kijelentések vonatkozásában a 2014. március 14. napjáig hatályos régi Ptk. - az 1959. évi IV. törvény - rendelkezéseit kell alkalmazni. A két kódex azonban lényegében azonos szabályozást ad a személyiségi jogsértés lényege, a jóhírnév, a becsület és az emberi méltóság védelme tekintetében.

A felek az elsőfokú bíróság felhívására külön-külön megjelölték, hogy az általuk sérelmezett kijelentések közül melyek voltak alkalmasak a becsületük, az emberi méltóságuk, illetve a jóhírnévük megsértésére. Az ehhez igazodóan lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az elsőfokú bíróság öt alperesi és három felperesi kijelentés vonatkozásában helyezkedett arra a jogi álláspontra, hogy azok személyiségi jogsértőek voltak, a további kijelentések személyiségi jogsértő voltát a felek bizonyítani nem tudták.

Az első fokú ítélet hangsúlyozta, hogy mind a felperes, mind az alperes az elmúlt 10 évben helyi közügyek vonatkozásában aktívan részt vett a közéletben, mindketten a perrel érintett időszak tekintetében közszereplőnek minősültek. A véleménynyilvánítás szabadsága az Alaptörvény IX. cikk 1. pontja szerint alkotmányos alapjog, a közügyek nyilvános megvitatásához kiemelkedő társadalmi érdek fűződik, a közügyekkel összefüggésben megfogalmazott kritika esetén tágabbak a megengedhetőség határai.

A 32/1994. (VI.24.) AB határozat figyelembe vételével érdemben kellett azt vizsgálni, hogy a felperes és az alperes által sérelmezett kijelentések tényállításnak minősülnek-e, vagy csupán olyan sarkos politikai tartalmú véleménynyilvánításnak, amelyet a közszereplők túrni kötelesek.

A továbbiakban az elsőfokú bíróság egyenként vizsgálta a kereset és viszontkereset tárgyává tett egyes közléseket.

A II.1., 2. pontok vonatkozásában az elektronikus levél egészének tartalma alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes egy olyan helyi közügy vonatkozásában fogalmazott meg politikai tartalmú véleményt, amely közel két éven át foglalkoztatta, állásfoglalásra készítette ésmegye közvéleményét abban a kérdésben, hogy a Megyei Önkormányzat az általa fenntartott Kórház és Rendelőintézetet egy magántársaság működtetésébe kívánta adni. Önmagában az a körülmény, hogy a felperes vitatta az alperes helyzetértékelését, sérelmezte azt, ahogy az alperes a kórházvédelemmel összefüggésben a kifejtett tevékenységét értékeli, nem indokolja az objektív személyiségvédelmi szankció alkalmazását. Az alperes kijelentései nem voltak indokolatlanul sértőek vagy lealázók, nem voltak alkalmasak a becsület, az emberi méltóság sérelmére.

A I. pont vonatkozásában az alperes nem tette vitássá, hogy a sajtótájékoztatón ténylegesen is megtette a felperes által sérelmezett kijelentést. A kijelentés a megye és a

megyeszékhely közvéleményét hosszú időn át foglalkoztató helyi közügy vonatkozásában megfogalmazott alperesi vélemény, értéktétel volt, amely ezért a jóhírnév megsértésére nem volt alkalmas, szövegezésében nem volt indokolatlanul sértő vagy lealázó, ezért a felperes becsületét, emberi méltóságát sem sértette meg.

A VI.1. pont tekintetében az elsőfokú bíróság arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy az alperesi kijelentés, figyelemmel annak szövegkörnyezetére, tényállításnak tekinthető. Annak ellenére, hogy látszólag kérdés formájában került megfogalmazásra, a felperesre vonatkozó olyan kifejezetten konkrét, egyértelműen beazonosítható cselekményre, eseményre vonatkozó tényt közölt, amely valóságtartalma bizonyítható, megállapítható volt. A bizonyítás az alperest terhelte abban, hogy az általa burkoltan megfogalmazott tények valóságok, azonban ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget; így megállapítható volt a felperes jóhírnevének megsértése. Az alperes kijelentése ugyanis egy olyan burkolt tényállítás, amely azt sugallja, hogy a felperes mint a **H** Bábszínház igazgatója összejátszott volna a.....Megyei Önkormányzat vezetőjével annak érdekében, hogy a számára kedvezőbb munkajogi szabályozást lehetővé tegye, hogy a jogviszony megszűnésekor kedvezőbb anyagi helyzetbe kerülhessen. Ez a kijelentés megfogalmazásának módja miatt egyben a felperes becsületének a megsértésére is alkalmas volt, hiszen emberi tisztességét kérdőjelezte meg.

A VI.2. pontban tett kijelentés az előző kijelentéssel összefüggésében értelmezendő, az adott szövegkörnyezetben alkalmas volt a felperes jóhírnevének a megsértésére, mert azt sugallta, illetve burkoltan azt állította, hogy a felperes anyagi haszonszerzés érdekében törvénytelen szerződést kötött a munkáltatójával. A kijelentés valóságtartalmának bizonyítása az alperest terhelte, aki bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, ezért megállapítható volt a jóhírnév megsértése.

A VI.3. pont tekintetében az alperes tényeket közölt, viszont nem bizonyította, hogy a felperes gyermeke édesanyjával, **B. S-val** összeférhetetlen intim viszonyt alakított volna ki, ezen kijelentése is alkalmas volt a felperes jóhírnevének a megsértésére, ugyanis ezt azzal összefüggésben tette meg az alperes, hogy milyen okok miatt kellett távozni a felperesnek a bábszínházból. A lefolytatott bizonyítás ezzel szemben azt igazolta, hogy a felperes és **B. S.** nagykorú gyermeke 1985. évben született, nem közös munkahelyükön, a **H** Bábszínházban ismerkedtek meg, már azt megelőzően is élettársak voltak.

A VI.4. pont részében az elsőfokú bíróság az alperes kijelentését sarkos politikai véleménynyilvánításnak tekintette, amit a felperesi közszereplő túrni tartozott. A közlés a becsület megsértésére nem volt alkalmas, mert csupán túlzó volt, de nem volt indokolatlanul sértő vagy lealázó.

A VI.5. pont tekintetében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes az elmúlt években külföldön sok helyen tartott könyvbemutatót, így az Amerikai Egyesült Államokban is, ezt a valós tény az alperes önmagában azzal nem tüntette fel hamis színben, hogy előadta, véleménye szerint ezen könyvbemutatókat esetleg a felperes arra is felhasználta, hogy politikai véleményét is kifejtse. A könyvbemutató anyagi finanszírozásával

összefüggésben tett hivatkozás is csupán vélemény, amelyet a felperesi közszereplő tűrni tartozott.

A III.1. pont tekintetében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a büntetőügyben a 2010. június 16. napján megtartott tárgyalásról felvett közokirat nem az alperes, hanem a felperes előadásaként tartalmazza azt, hogy az alperest aljas szándékú, szédelgő közszereplőnek minősítette, a jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmet nem terjesztettek elő, ezért az volt megállapítható, hogy az alperes ezen kijelentéseket nem tette meg, ami miatt értelemszerűen a felperes emberi méltóságát sem sérthette meg. Ettől függetlenül ebben a pontban sérelmezett mindegyik kijelentést a felperesi közszereplő akkor is tűrni tartozott volna, amennyiben azokat az alperes ténylegesen megtette volna, mivel nem fogalmazott meg durván sértő, bántó véleményt, amely a személyiségi jogvédelmet indokolná, hanem a felperesről, mint művésztől fejtette ki véleményét azzal összefüggésben, hogy miként tudott alkalmazkodni a politika játékszabályaihoz, amely a szabad véleménynyilvánítás, mint alkotmányos alapjog keretein belül maradt.

A III.2. pont tekintetében az alperes következetesen tagadta, hogy a felperes vonatkozásában tett volna őt kettős ügynöknek minősítő kijelentést. A hivatkozott tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt felperesi kijelentésből az a következtetés vonható le, hogy a felperes úgy gondolta, hogy őt az alperes kettős ügynöknek próbálja beállítani, de nem bizonyította, hogy ezt megelőzően az alperes bármely időpontban, bármely fórumon megtette volna a felperes becsületének, jóhírnevének a megsértésére különben alkalmas kijelentést, ezért ezen kijelentés vonatkozásában is elutasította az elsőfokú bíróság a felperes keresetét.

A III.3. pont vonatkozásában a 2010. június 16. napján megtartott büntetőtárgyalásról felvett jegyzőkönyv, mint közokirat viszont az alperes előadásaként tartalmazta a hivatkozott kijelentéseket, és ezzel összefüggésben hívta fel a felperes az alperesi büntetőfeljelentés azon kitételét, miszerint életének 70. évében becsülettel, tisztességgel felnevelve négy fiúgyermekét, nem tűrheti el, hogy egy tájékoztatlanságból, súlyos személyiségzavarból, beteges szereplési, magamutogatási viselkedésben szenvedő, minden humánus általános alapvető értékrendtől idegen gyűlölködéssel bárki belegázoljon a becsületébe. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint sem a tárgyaláson megtett, sem a büntetőfeljelentésben elhangzott alperesi kijelentés nem volt alkalmas a felperes emberi méltóságának a megsértésére. Ezen kijelentéseket összefüggésükben kell értelmezni, amelyek jelentésük szerint arra az ellentmondásra mutattak rá, miszerint ha a felperes, mint művész élhet fikcióval, akkor ne sérelmezze azt, ha az alperes is ezt a megközelítést alkalmazza, továbbá becsületesen, tisztességesen élte le az életét, és ezen életútját kérdőjelezi meg, ha bárki, bármilyen okból belegázol a becsületébe. Mindez véleménynek tekinthető, amely nem indokolatlanul sértő és lealázó, nem alkalmas az emberi méltóság megsértésére.

A VII. pont szerinti kijelentés azt a hamis látszatot keltette, hogy a felperes bárhol dolgozott színházban, onnan méltatlan körülmények között kellett távoznia, ez a kijelentés alkalmas volt jóhírnevének a megsértésére, mivel az alperes ezen tényállításával megkérdőjelezte a felperes színészeti tehetségét, művészi kvalitását. Nem vitatott tény

ugyanis, hogy vezetői megbízásának lejártát követően a felperes ismételten pályázott a bábszínház igazgatói posztjára, azonban a megyei önkormányzat többségi szavazással mást nevezett ki igazgatónak törvényes eljárás keretében, amihez mint kinevezőnek joga volt.

A IX. pont tekintetében az alperes a tárgyaláson véleményének adott hangot a felperes által írt könyvekről. Ez a véleménynyilvánítása azonban az általa választott kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő és lealázó volt, ezért alkalmas volt a felperes jóhírnevének a megsértésére.

Mindezek alapján a kereseti kérelmekből az elsőfokú bíróság a fenti összesen öt alperesi kijelentés tekintetében állapította meg a személyiségi jog megsértését. Mindezen felül indokoltnak tartotta az alperest a további jogsértéstől is eltiltani, a felek között ugyanis annyira elmérgesedett az emberi kapcsolat, a bizalom hiánya olyan fokú, hogy joggal lehet tartani a jogsértés ismétlődésétől. A nem vagyoni kártérítés iránti keresetet is alaposnak találta az első fokú ítélet, figyelembe véve a hasonló tárgyú személyiségi perek ítélkezési gyakorlatát, a jogsértés súlyára, annak a felperesre és környezetére gyakorolt hatása miatt nem találta eltúlzottnak a keresetben igényelt összeget, és az alperest 250 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte.

Ugyancsak külön-külön vizsgálta az elsőfokú bíróság a viszontkeresetben sérelmezett felperesi közléseket.

A V.1. pont tekintetében a „**R** című könyv 141. oldalán tett felperesi kijelentést véleménynyilvánításnak tekintette, amely túlzó volt, de nem volt tekinthető indokolatlanul sértőnek, lealázónak, az alperes emberi méltóságát, becsületét nem sértette.

Az V.2. pont vonatkozásában a „**R** című könyv 317. oldalán tett, az alperest görbe és elnyűtt gebe jelzőként illető kijelentések alkalmasak voltak az emberi méltóság és becsület megsértésére, mert indokolatlanul sértő és lealacsonyító véleménynyilvánításoknak minősültek. A felperest, mint művészt megilleti a művészet szabadsága, azonban ez azzal a kötelezettséggel is jár, hogy mások emberi méltóságát nem sértheti.

Az V.3. pont részében a „**R** című könyv 143. oldalán tett felperesi kijelentés sarkos politikai tartalmú vélemény megfogalmazása az alperesi közszereplő tevékenységéről, amit az alperes túrni volt köteles. A felperes ezen kijelentésével annak kívánt hangot adni, miszerint helytelen döntést hozott a jobboldali kötődésű alperes, amikor a 2006. október 1. napi megyei közgyűlési választáson részt vett az általa vezetett egyesület. A szabad véleménynyilvánítás alkotmányos joga alapján az alperes ezen döntését tekinthette családi gebin-politizálásnak, és lehetett az a politikai tartalmú véleménye, hogy az alperes döntése kockáztatta a megyei közgyűlési többséget, amelyet az alperes annak igazságtartalmára tekintet nélkül túrni volt köteles.

Az V.4. pont tekintetében a „**R** című könyv 235. oldalán tett felperesi kijelentés megsértette az alperes becsületét és jóhírnevét. Az alperes csatolta a közbizalmi és közvélemény-formáló tisztségeket betöltő személyeket ellenőrző bizottság határozatát,

amely szerint átesett az átvilágításon, és az 1994. évi XXXIII. törvény 1. §-ában meghatározott tevékenységet nem végzett, az ott megjelölt szervezeteknek nem volt a tagja. A felperes burkoltan azt a tényt fogalmazta meg, hogy az alperes ügynökként jelentéseket írt, ez alkalmas volt arra, hogy megkérdőjelezze tisztességét, az állított tényeket a felperes bizonyítani nem tudta, ezáltal megsértette az alperes becsületét és jóhírnevét.

Az V.5. pont vonatkozásában a „**R**” című könyv 195. oldalán tett felperesi kijelentés olyan sarkos politikai tartalmú vélemény, amely az alperest tette felelőssé azért, hogy a megyei önkormányzat az általa fenntartott kórházat egy magántársaság kezébe adta át működtetésre, és ezzel összefüggésben közel 500 ember elvesztette az állását. Ezt a kijelentését ugyan indulatosan fogalmazta meg, azonban a szabad véleménynyilvánítás jogával élt, amikor bírálta az alperes tevékenységét, amelyet az alperesi közszereplő tűrni tartozott, az nem sértette a jóhírnevét.

A IV.1. pont részében azt „**A**” című könyv 11. oldalán a felperes egy olyan jelenségről fogalmazta meg kritikus, politikai megközelítésű véleményét, amelyben kifejtette, hogy véleménye szerint milyen okok és személyes motivációk alapján hoznak a politikai élet szereplői olyan döntéseket, amelyeket saját politikai meggyőződése alapján árulásnak tekint. Ezzel a szabad véleménynyilvánítás jogát gyakorolta, a felperes jóhírnevét nem sértette meg.

A IV.2. pont vonatkozásában az „**A**” című könyv 181. oldalán tett kijelentés szöveggörnyezetéből az tűnik ki, hogy kritikus politikai tartalmú véleményt fogalmazott meg, amikor kifejtette azt az álláspontját, hogy amennyiben az alperes által vezetett egyesület nem indult el a 2006-os megyei közgyűlési választáson, a közgyűlésben nem alakul ki szavazategyenlőség, és ennek következtében nem kerül arra sor, hogy az kórházat egy magántársaság működtetésébe adják. Ezt a politikai tartalmú véleménynyilvánítást is köteles volt az alperesi közszereplő tűrni.

A VIII. pontban sérelmezett kijelentéssel kapcsolatban az elektronikus levél feladóként a felperest tünteti fel, és a felperes e-mail címét tartalmazza, már az első mondatban utal a **H** időszaki lap szerkesztőségére, amelyhez a felperesnek jogilag is értékelhető kapcsolata van, így azt az elsőfokú bíróság a felperes kijelentéseként fogadta el. A levél hangneme, stílusa az alperes megalázását szolgálja, az ott tett kijelentések megsértették az alperes jóhírnevét és emberi méltóságát, ugyanakkor a becsület megsértésére nem voltak alkalmasak.

A X.1. pontban tett kijelentés olyan politikai tartalmú véleménynyilvánításnak tekinthető a felperes részéről, amelyet az alperesi közszereplő tűrni tartozott, és nem sértette sem a becsületét, sem a jóhírnevét. Nem vitás tény, hogy az alperes egy korábbi időszakban a **F**-nek, mint politikai pártnak a tagja volt, az egyik közéleti szereplőnek a szabad véleménynyilvánítás joga alapján lehetősége volt megfogalmazni a véleményét arról, hogy egy másik közéleti szereplő párttagsága milyen okok miatt és milyen módon szűnt meg, és annak megalapozatlansága sem ad lehetőséget a személyiségi jog megsértésének megállapítására.

A X.2. pont tekintetében a felperes politikai tartalmú véleménynyilvánítása nem sértette az alperes becsületét, jóhírnevét, a kijelentést az alperesi közszereplő túrni tartozott, kifejezőmódjában nem volt bántó, és nem volt alkalmas az alperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására.

A X.3. pont vonatkozásában hasonló ténybeli és jogi indokok alapján a felperesi kijelentés nem sérthette az alperesnek a becsületét és a jóhírnevét, mivel egy többpárti demokráciában bárkinek bármikor joga van változtatni korábbi politikai nézetein, és önállóan dönthet arról, hogy szakmai tudásával, emberi hitelességével támogat-e bárkit a politikai élet szereplői közül.

A X.4. pont részében a felperesi kijelentést az első fokú ítélet szerint a 2006. őszi önkormányzati választással összefüggésben volt indokolt értelmezni, a felperesnek ez a kijelentése is azt a politikai véleményét tükrözte csak, miszerint az egyesület részvétele miatt kifejezetten a F-től vett el szavazatokat. A politikai döntés bírálata, kritizálása, ezzel szembeni politikai értékítéletének akár túlzó módon történő megfogalmazása a felperes jogosultsága volt, amely nem volt alkalmas a becsület és a jóhírnév megsértésére.

A X.5. pont tekintetében a felperes - az előző kijelentésekkel összefüggésben - a politikustól, közéleti szereplőtől elvárható erkölcsiség és magatartásformák vonatkozásában fejtett ki általános érvényűen, nem kifejezetten az alperes személyére vonatkoztatva elvárásokat. Ezzel az alperes jóhírnevét, emberi méltóságát nem sértette meg, a közéleti szereplők a bírálatot, értékítéletet túrni kötelesek.

A X.6. pont vonatkozásában az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a felperes nem állította, hogy az alperes meghamisította volna az elektronikus levelet, hanem csak valószínűsítette, hogy az elektronikus levél egy olyan hamisítvány, amely a perben az alperes számára lehet kedvezőbb. Ennek a kijelentésnek tényállításként értékelése esetében is az a következtetés lenne levonható, hogy a kijelentést az elektronikus levéllel és nem az alperes személyével összefüggésben tette, mindezek alapján a kijelentés nem lehetett alkalmas az alperes emberi méltóságának a megsértésére.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a fenti alperesi közlések tekintetében állapította meg a személyiségi jog megsértését, és tekintettel az előzményi perben meghozott ítéletre, indokoltnak találta a felperes további jogsértéstől eltiltását. A kifejezetten a IX.1. pont miatt elégtétel adására kötelezést nem találta alaposnak, mivel nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy az elektronikus levél kiknek került továbbításra, az alperes tényleges érdekét sem szolgálná, hogy ezáltal olyanok is értesüljenek az elektronikus levélben megfogalmazott egészségügyi és szociális körülményekről, akik ténylegesen nem is kapták meg az alperes személyiségi jogát sértő tartalmú, kifogásolható hangnemű elektronikus levelet.

Az első fokú ítélet a hasonló tárgyú személyiségi perekben alkalmazott ítélkezési gyakorlatot, a jogsértés súlyát és hatását mérlegelve túlzottnak találta az alperes által megjelölt 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítési igényt, ezzel szemben 500 000 Ft nem

vagyoni kártérítést talált alkalmasnak az alperest ért személyiségi jogsértés következményének az enyhítésére, és ilyen összeg megfizetésére kötelezte a felperest, míg ezt meghaladóan utasította el az alperes erre irányuló viszontkeresetét. Kifejtette az összecszerűség meghatározása során, hogy az alaptalan ügynökvád megfogalmazása a helyi közéletben ismertté vált alperes társadalmi megítélését rombolta, ezért indokolt volt viszonylag magasabb összegű nem vagyoni kártérítés alkalmazása.

Az első fokú ítélet a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett arról, hogy a felek az ügyvédi képviselettel összefüggésben felmerült költségeiket saját maguk viselik, míg a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján marasztalta a feleket a keresethez és a viszontkeresethez igazodó feljegyzett eljárási illeték megfizetésére.

Az első fokú ítélettel szemben mind a felperes, mind az alperes fellebbezést terjesztettek elő.

A felperes a fellebbezésében kérte elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a keresetének teljes egészében helyt adást, a VI.3. pont tekintetében a becsület megsértésének a megállapítását, a viszontkereset elutasítását, az alperes első- és másodfokú perköltségében marasztalását; másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára kötelezését. A fellebbezésben előadta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a keresetlevélben felhozott öt kifogásolt kijelentés személyiségi jogsértő voltát és alkalmazott jogkövetkezményeit, helytelenül állapította meg ugyanezt az alperes vonatkozásában a felperes részéről, mint ahogy helytelenül kerültek elutasításra a megállapítottakon túlmenő kijelentések. Sérelmezte az ítélet indokolásának több pontatlanságát. Kifejtette a következőket: A II.1. pontban tett kijelentés nem vélemény, hanem valótlan tényállítás, mely szerint nem lett volna illetékessége, az ezzel ellentétes tényeket dokumentumokkal támasztotta alá. Helytelen a I. pont szerinti kijelentések minősítése, mert az alperes nem egy társadalmi szervezet egészének politikai véleményét fogalmazta meg, hanem valótlan tényeket híresztelt. A híresztelés alkalmas a személyiségi jog megsértésére. Helytelenül állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a VI.4., 5. pont szerinti kijelentések ne sértenék a felperes személyiségi jogát. A megbízásból történő lejárata vádja lényegében azonos a bértüntető kifejezéssel, amely a bírói gyakorlat szerint súlyosan jogsértő állítás. A tisztázatlan háttérű pénzekből történő amerikai utazás az előbbivel azonos súlyú rágalom, holott alátámasztotta, hogy a perbeli könyvek egyikét sem mutatta be a tengerentúli közönségnek, külföldi fellépései fejezetten művészi, színházi és nem politikai tárgyúak voltak. A III.1., 2. ponthoz kapcsolódó kijelentések vonatkozásában indítványozta a tanúk ismételt meghallgatását arról, hogy a büntetőtárgyaláson hamis vádak hangzottak el. Sérelmezte, hogy indítványának az elsőfokú bíróság nem adott helyt, holott a bizonyítás perdöntő jelentőséggel bírt volna, mivel a vonatkozásában elhangzott ténylegesen az ügynökvád. Ezen túlmenően az alperesnek aljas szándékú, szédelő, tudathasadós, ripacskodó pankrátor kijelentései is kifejezetten sérelmesek. A III.3. pont tekintetében is helytelen az elsőfokú bíróság álláspontja, a tudathasadós jelző az őrült kifejezéssel esik egy latba, mely nem vitásan az emberi méltóságot sérti. Az elektronikus levéllel kapcsolatban az alperes házastársának a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelme bizonyítja, hogy abban nem szerepelt valótlan tényállítás; okirattal bizonyította, hogy

voltak olyan személyek, akik valós adakozási szándékot mutattak. Az alperes javára megítélt nem vagyoni kár mértéke eltúlzott, különös tekintettel arra, hogy ügynöknek az alperest soha nem nevezte, a művelődési ház igazgatójának hangulatjelentése nem azonos egy ügynök jelentésével. Nem sérti az emberi méltóságot az elnyűtt gebe kifejezés, főként annak a vonatkozásában, aki 25 éve aktív szereplője a politikának. Ugyancsak nem alkalmas a személyiségi jog sérelmére a kalapos, botos, bajuszos kifejezés sem. Mindezen felül a fellebbezés kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem jelölte meg külön-külön, hogy mely kijelentések véleménynyilvánítások, melyek valótlan tényállítások, melyek valós tények hamis színben való feltüntetése, és mindezekkel szemben melyek a való tények. Nem megfelelően határozta meg a pernyertesség-pervesztesség alapján az elsőfokú bíróság a perköltség viselését sem, nem tett említést az igényelt útiköltségéről és egyéb költségéről az ítélet indokolásában.

Az alperes a fellebbezésében kérte az ítélet részbeni megváltoztatását, a felperes keresetének teljes elutasítását, a viszontkeresetnek egészében való helyt adást, a felperesnek első- és másodfokú perköltségében marasztalását. A fellebbezésben előadta, hogy a tényállás megállapítása a felperes irányában elfogult. Rámutatott arra, hogy 2003-ban a felperes nem kapott további megbízást az intézményt fenntartó..... Megyei Önkormányzattól a **H** Bábszínház igazgatói tisztségére, ezzel együtt nem újították meg a bábszínházi munkaviszonya előtti szerződését az Színházban - ez a tény fogalmilag egyenlő az elmarasztalása alapjául megnevezett kijelentéssel, mely szerint „eltávolították aszínházból”. Nem nevezte általánosságban szellemileg értéktelen „szennynek” a felperes könyveit, hanem csak konkrétan azt a kettőt, amelyekben mások mellett a személyiségi jogait is súlyosan megsértette a felperes. Egyébként is alapvető joga minden olvasónak, hogy a saját ízlésvilága, értékrendje alapján bármilyen könyvet, irományt illetően a véleményét megfogalmazza, és azt szellemi értelemben „szennynek” nevezze. Hivatkozott arra, hogy becsatolt egy, a felperes lakcímét igazoló hatósági bizonyítványt, amelyből az állapítható meg, hogy a felperes csupán a 2010. évben jelentkezett be **B. S.** lakcímére, élettársi kapcsolatukat ettől az időponttól tették nyilvánossá, ebből logikusan az a következtetés adódik, hogy bábszínházi alá- és fölérendeltségi munkaviszonyuk megszűnése előtt költöztek össze, amely független attól, hogy 1998. előtti közös munkahelyük és ismeretségük alatt kerültek egymással olyan intim viszonyba, hogy abból 1995-ben közös gyermekük született. A kapcsolat tényét azonban nem legalizálták, intim kapcsolatuk csak több erre utaló felvetésből derült ki, viszonyukat azért nem vállalhatták, mert a fenntartó megyei önkormányzat nem hagyta volna jóvá a felperes élettársa igazgató-helyettesnek kinevezését, ha az élettársi viszony ismert lett volna, mert azt összeférhetetlennek minősítette volna. Hivatkozott a fellebbezés továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az eljárási szabályokat, amikor a peres felek egyike által sem kért büntetőügyet beszerezte, és ítélezése alapjául felhasználta. Helytelenül értékelte véleménynyilvánításnak az elsőfokú bíróság, hogy a felperes azt állította, mely szerint a közéleti tevékenysége miatt „bukott be a megyei kórház”, és kerültek százak az utcára, továbbá, hogy miatta alakult ki 2006-ban az ismert szavazategyenlőség a megyei közgyűlésben. Kifejezetten súlyos tévedés volt az első fokú ítélet azon megállapítása, hogy politikai véleménynek minősítette, mely szerint feljelentő levelet írt volna miniszterelnök ellen. A feljelentő fogalom nem azonosítható a nyílt levéllel. A gyalázkodó kitételek nélküli nyílt levelet, egy határozott szakpolitikai álláspontot képviselő nyilatkozatot nem lehet

feljelentésnek tekinteni. Felhívta arra a figyelmet, hogy egyébként is helytelen a közszereplőnek minősítése, mivel évek óta semmilyen közéleti szerepet, tisztséget nem visel. Sérelmezte, hogy a jogsértésekért mindössze 500 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg az elsőfokú bíróság, szemben a csupán vélelmezett jogsértésekért a felperes javára megítélt 250 000 Ft-tal, amely messzemenő elfogultság és aránytévesztés. A kért nem vagyoni kártérítés 1 000 000 Ft-os összege nem tekinthető eltúlzottnak a jogsértések súlyára és annak hatásaira figyelemmel.

Mind a felperes, mind az alperes a fellebbezési ellenkérelmeikben, megismételve a perben tett előadásaikat, az ellenérdekű fél által fellebbezett részben az első fokú ítélet helybenhagyását kérték.

Az ítélet tábla a fellebbezéseket a következők szerint részben találta alaposnak:

A fellebbezésekben hivatkozott, az ítélet hatályon kívül helyezését indokoló eljárási szabálysértéseket az elsőfokú bíróság nem követett el.

A büntetőeljárás iratainak indítvány hiányában történő beszerzésére hivatkozás a fellebbezés elbírálása kapcsán a következők miatt jelentőséggel nem bír:

A Pp. 3. §-ának (5) bekezdése értelmében a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. A Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerint pedig a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.

Az eljárási szabályokkal esetlegesen ellentétesen beszerzett bizonyítékok - a Pp. 169-170. §-ban szabályozott abszolút vagy relatív tanúzási akadályok ellenére meghallgatott tanúk vallomásának kivételével - akkor is a per a mérlegelés szempontjából értékelendő részévé válnak, ha beszerzésükre anyagi vagy eljárási jogszabályi rendelkezésekkel ellentétesen került sor. A büntetőeljárás iratait az elsőfokú bíróság a per részévé tette, annak a kereset és viszontkereset elbírálása szempontjából releváns részeit a peres felek megismerték, az így a per részévé vált bizonyítékoktól eltekinteni már nem lehetett. Az alperes hivatkozásával szemben az elsőfokú bíróság a személyiségi jogsértések megvalósulásáról azonban nem a büntetőbírói határozatok alapján döntött, hanem a büntetőeljárás iratait is felhasználva, a polgári anyagi jogszabályok értelmezésével attól függetlenül foglalt állást a kereset és viszontkereset tárgyává tett kijelentések véleményként vagy tényállításként minősítése, annak szükségtelenül túlzó, lealázó jellegének meghatározása, ezáltal a személyiségi jog abszolút védelmébe ütköző magatartás meghatározása tárgyában.

A Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével,

hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik; meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A perben előterjesztett kereseti és viszontkereseti kérelmekhez és ellenkérelmekhez igazodóan az első fokú ítélet a fenti jogszabályi követelményeknek teljes körűen eleget tett; részletesen számot adott arról, hogy az egyes kijelentéseket és magatartásokat hogyan értékelte, és milyen okokból találta a személyiségi jog megsértésére alkalmasnak vagy alkalmatlannak; az ítélet indokolása azt is megfelelően tartalmazta, hogy az egyes jogsértések vonatkozásában mely peres felet terhelte a bizonyítás kötelezettsége, és ennek mennyiben és milyen okokból tudott eleget tenni. Az ítélet hiányosságaira utaló fellebbezési hivatkozások mindezek alapján nem voltak alaposak.

Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott arra, hogy a keresettel és viszontkeresettel érintett közlések vonatkozásában mind a felperesre, mind az alperesre a közszereplőkre (közéleti szereplőkre) vonatkozó gyakorlatot kell alkalmazni.

A közszereplő (közéleti szereplő) törvényi fogalmát sem a régi, sem az új Ptk. nem határozza meg; mindössze az új Ptk. 2:44 §-a az intézmény definiálása nélkül a közéleti szereplő személyiségi jogának védelmi körét úgy jelöli ki - az Alkotmánybíróság 7/2014. (III.7.) AB határozatának következtében -, hogy a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.

Azt a kérdést, hogy a személy közszereplőnek tekinthető-e, nem általában az adott személy pozíciója, hivatali beosztása, közéleti státusza vagy bármely okból fennálló szélesebb körű ismertsége, hanem a jogi megítélés szempontjából releváns konkrét élethelyzet alapján kell megítélni (BDT. 2011.2420). Közszereplő az, aki nyilvánosan a közszereplés igényével lép fel (BDT. 1999.4.). Mind a felperes, mind az alperes vállaltan politikai tevékenységet folytattak, a nyilvánosságot célzó közléseikkel fejtették ki határozott álláspontjukat az országos és helyi közélet széles körű érdeklődést kiváltó ügyeiről, a keresettel és viszontkeresettel érintett közlések ezen közéleti tevékenységekkel összefüggésben keletkeztek, így mind a felperes, mind az alperes vonatkozásában a közéleti szereplők speciális személyiségvédelmét kellett alkalmazni.

Amennyiben az érintett személy nyilvános politikai, közéleti szerepvállalásával felhagy, attól még a múltban folytatott közéleti szereplésével kapcsolatos közlésekre, magatartásokra a közszereplők sajátos személyiségvédelmi gyakorlatát kell alkalmazni.

A véleménynyilvánítás alkotmányos jogával való ütközés miatt a közéleti szereplőkkel szemben megfogalmazott bírálatok, értékítéletek esetében a toleranciaküszöb magasabb, mint az előző személyek körén kívüli más jogalanyokra vonatkozó véleménynyilvánítások esetén. Következtes a bírói gyakorlat abban, hogy a velük szemben megfogalmazott vélemények, ellenvélemények kapcsán csak akkor valósul meg az érintett közéleti szereplő

személyiségi jogainak sérelme, ha ez a bírálathoz túlzó, egyértelműen a személyét lealacsonyító. A közéletben részt vevő személyek esetében ugyanis személyiségük szükségképpen összefonódik az általuk képviselt nézetekkel, elvekkel, így a nézeteiket, tevékenységeiket bíráló vélemények személyükkel is kapcsolatba hozhatók. A politikai vita hevében tett, a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítási szabadság kiemelkedően magas alkotmányos értékének a tartalmából következően a közéleti szereplő személyiségi jogainak sérelmét csak súlyos vagy kirívó jogsértések esetén lehet megállapítani. A közéleti szereplőnek a bírálathoz és a kritika során többet kell elviselnie, mint másoknak (BDT 2004. 1038., BDT 2003.839., BDT. 200. 237).

A keresettel és viszontkeresettel érintett sérelmezett közlések jelentős részét a peres felek folyamatban lévő büntető- és polgári eljárásokban előterjesztett beadványaikban, személyes nyilatkozataikban tették.

A jogalkalmazás sajátos kivételt enged a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog megsértésének szabályai alól annyiban, hogy elismerve a büntetőjogi, magánjogi igény érvényesítéséhez fűződő alapvető jogosultságot, nem tartja önmagában a személyiségi jog megsértésére alkalmasnak a közérdekű bejelentést, a büntető, szabálysértési, polgári peres vagy más hatósági eljárás kezdeményezését. A jogviszonyokban kialakult érdemi vita konfliktuskezelésének ugyanis elismert jogállami eszköze a perindítás, büntető feljelentés. Az eljárásokban szükségszerűen a felek eltérő állásponton lehetnek, amelyeket az igényeik érvényesítése céljából ki is fejthetnek. A feleket az igazmondási kötelezettség a tanúktól eltérően a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között terheli, tehát önmagában, ha az adott eljárásban előterjesztett igény érvényesítéséhez igazodóan a fél olyan tényállításokat tesz, amelyek utóbb nem bizonyulnak alaposnak, nem valósul meg a jóhírnévhez fűződő személyiségi jog sérelme (BDT 2013.2968, BDT 2013.2967).

A jelen per tárgyává tett büntető és polgári eljárásokban megfogalmazott közlések azonban egyik esetben sem álltak közvetlen, szükségszerű összefüggésben az eljárásban érvényesített igényekkel, hanem azokon túlmenően tettek a másik fél személyére vonatkozó, részben tényállításoknak, részben véleménynyilvánításoknak minősíthető közléseket, ezért helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor valamennyi esetben külön-külön vizsgálta, hogy az adott közlés megsértette-e a másik fél valamely, a polgári anyagi jogi rendelkezések által védett személyiségi jogát.

A peres felek az emberi méltóság, a jóhírnév és a becsület sérelmére hivatkoztak.

A régi Ptk. 78. §-ának (1) bekezdésén és az új Ptk. 2:45. §-a (2) bekezdésén alapuló jóhírnév a személyről a társadalomban kialakult pozitív kép, a polgári jog valamennyi alanyát megilleti, sérelme akkor áll fenn, ha valaki valamilyen személyt érintő közlést tesz (híresztel, hamis színben tüntet fel), amely tényállítást fejez ki, amennyiben az objektíve valótlan, és ezáltal alkalmas az érintett értékelésének hátrányos befolyásolására.

A régi Ptk. 76. §-án és az új Ptk. 2:45. §-a (1) bekezdésén alapuló becsület a természetes személy belső értékítéletének, saját magáról alkotott képének, önértékelésének kifejezése, amelyet az indokolatlanul bántó, megalázó magatartások sértenek.

A régi Ptk. 76. §-án és az új Ptk. 2:42. §-a (2) bekezdésén alapuló emberi méltóság a személyiségi jogok anyajoga, amely az emberi léttel, annak általános társadalmi értékével együtt jár, egyéni tulajdonságoktól függetlenül mindenkit megillet.

A Pp. 3. §-ának (2) bekezdésén alapuló kérelemhez kötöttség nem jelent egyben jogcímhez kötöttséget is. A következetes bírói gyakorlat szerint ha a fél által előadott tények a keresetet az előadotthoz képest más jogcímen megalapozzák, ebből az okból a kereset nem utasítható el (BDT 2013.2866, BDT. 2008.1823).

A fenti gyakorlatból az ítélőtábla értelmezése szerint az következik, hogy a személyiségi jogsértésre alapított igények érvényesítése iránti perekben a kérelemhez kötöttség a személyiségi jog megsértésének kért szankciója tekintetében érvényesül, azonban a kötöttség már nem terjed ki arra, hogy a sérelmezett magatartás melyik meghatározott személyiségi jogot sértette, ebben a részben a bíróság az eljárási szabályok megsértése nélkül a keresetben (viszontkeresetben) előadottakhoz képest más személyiségi jog megsértésének a következményeit is megállapíthatja. Ezt az értelmezést erősíti, hogy az új Ptk. 2:42. §-a (2) bekezdésében törvényi szinten szabályozott, de már a régi Ptk. idején kialakult jogalkalmazói gyakorlat szerint az emberi méltóság a személyiségi jogok anyajoga, tehát az általános személyiségi jog, és valamennyi nevesített személyiségi jog ebből származik. Ezért a bíróság attól függetlenül határozhatta meg, hogy az előadott felperesi és alperesi közlések konkrétan mely személyiségi jogot - a jóhírnevet, a becsületet, vagy általában az emberi méltóságot - sértették, hogy a felek a keresetben illetve viszontkeresetben melyiket jelölték meg.

A fenti értelmezést támasztja alá a Fővárosi Ítélőtábla Polgári Kollégiumának 1/2013. (VI.17.) számú határozatával elfogadott kollégiumi véleménye, amely szerint a személyiségi jogot sértő magatartás minősül kötelemkeletkeztető ténynek, ezért a keresetlevélben kizárólag a jogsértés előadása szükséges, és bár a jogsértés tárgyának megnevezése folytán (valamely személy személyiségi jogában való megsértése) indokolt a megsértett személyiségi jog megjelölése is; ha a megsértett személyiségi jog az előadott tényekből egyértelműen megállapítható, annak nevesítését, különösen a jogszabály szerinti megjelölését nem kell megkövetelni. Mindez összeegyeztethető a fennálló joggyakorlattal is, amely a fél által megjelölt személyiségi jog sérelme helyett az adott tényálláshoz igazodó személyiségi jog figyelembevételét - a jogalaptól ily módon történő eltérést - megengedi.

A személyiségi jog megsértésének a megvalósulása során más a mérce, amennyiben a közlés véleménynyilvánításnak vagy tényállításnak minősül. Ehhez igazodóan helytállóan járt el az elsőfokú bíróság akkor, amikor az egyes közlések tekintetében állást foglalt arról, miszerint azok tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősülnek-e.

A tényállítás a valóság egy meghatározott mozzanatára vonatkozó közlés, annak az állítása, híresztelése, hogy valami megtörtént, valami lezajlott, a valóságnak megfelelően létezik. Ezzel szemben a vélemény értékelést, álláspontot, bírálatot fejezi ki úgy, hogy abból közvetve sem lehet valótlan tartalmú tények közlésére következtetni. Az

elhatároláshoz a szöveggörnyezet igen részletes nyelvteni és logikai értelmezése szükséges. A tény a való világ része, annak valamely objektív, az emberi tudattól független mozzanata, a múltban létezett vagy a jelenben létező, érzékelhető jelenség, állapot, esemény, történés vagy cselekvés; a vélemény ezzel szemben szubjektív kategória, valamely tényre vonatkozó állásfoglalás, értéktétel, következtetés. A tény valósága bizonyítható vagy cáfolható, ezzel szemben egy adott véleménynel lehet azonosulni vagy attól elhatárolódni, de ahhoz a valóság kritériuma nem társítható. Vítás esetben a tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása az úgynevezett bizonyíthatósági teszt alapján történhet, amely szerint az a közlés, amelynek valósága vagy valótlansága bizonyítható, az tényállítás; amelynek valóságtartalma pedig nem bizonyítható, az vélemény.

Annak a megállapítása során, hogy egy közlés tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősül, nem a szavak formális megjelenésének, hanem az egész közlés más kifejezésekkel összefüggésben történő értelmezésének van jelentősége. A tartalmi értelmezés követelménye szerint a vitatott szöveg egyes szavait nem formai megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni; a szöveggörnyezetben értelmezés követelménye szerint pedig a közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is.

Amennyiben a közlések célja - mint a perbeli közlések esetében is - az érintett tevékenységének, nézeteinek, értékrendjének, magatartásai következményeinek, választott döntéseinek a bírálata, és ahhoz igazodóan tartalmaz a közlemény egyes eseményekre, cselekményekre utalásokat, a közlés egészének szöveggörnyezetben történő tartalmi értelmezése alapján az egyes kijelentéseket akkor lehet tényállításoknak tekinteni, ha azokból az átlagolvasó objektíven igazolható, valósnak állított, tehát nem metaforaként, figyelemfelhívásként, költői túlzásként használt jelenségre, állapotra, történésre, eseményre következtethet.

Az elsőfokú bíróság a fenti mérlegelő tevékenységet megfelelően és részletesen elvégezte, nagyobb részben helyesen foglalt állást a kijelentések tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősítése tárgyában, és azt is helytállóan értékelte, hogy a vélemények a használt kifejezések mellett indokolatlanul bántóak, megalázóak, szükségtelenül túlzóak voltak-e.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a Heves Megyei Bíróságon 5.P.20.132/2010/1. sorszám alatt benyújtott keresetlevelében a munkaszerződésre tett kijelentésekkel az anyagi haszonszerzés érdekében a törvénytelen eljárás hamis látszatát keltette, mint ahogy valótlannal tett olyan állítást, mely szerint a felperes és élettársa közötti viszony valamilyen okból összeférhetetlen lett volna, amely kijelentések a jóhírnév sérelmére alkalmasak. Mivel ezek a közlések egyébként a valótlán tények állításán, hamis színben feltüntetésén túlmenően kifejezőmódjukban nem voltak megalázóak, indokolatlanul bántóak, a becsület megsértésére nem voltak alkalmasak. Az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben a jelen perben 8. sorszám alatt előterjesztett beadványban tett, a felperes aszínházról eltávolítására vonatkozó kijelentés ugyancsak

a jóhírnevet sértő, valótlan tény állítása, mivel abból a jogviszony munkáltató általi felmentésére lehetett következtetni, amely tényszerűen a valóságnak nem felelt meg. Az ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróságnak a „R című könyv 317. oldalán tett kijelentésekkel kapcsolatos azon álláspontját is annyiban, hogy az ott használt kifejezések a közéleti tevékenység elfogadható bírálatán túlmutató, bántó, szükségtelenül túlzó véleményeket tartalmaztak, és ezáltal az emberi méltóság, mint anyajog megsértésére voltak alkalmasak. A 2013. október 3. napján kelt elektronikus levél tartalma ugyancsak kifejezetten az alperes emberi méltósága ellen irányuló szükségtelen támadásnak tekinthető, az alperes személyiségét érintő valós tényeket hamis színben tüntetett fel, ezáltal a jóhírnevet is sértette. Az első fokú ítélet azonban az előző személyiségi jogsértést csak általánosságban határozta meg, ezzel szemben az ítéletben meg kell jelölni azt a magatartást, le kell írni azt a kijelentést, amely a személyiségi jogot megsértette; ezért az ítéletábra ebben a részben az első fokú ítéleti rendelkezést szövegezésében pontosította. A következő bírői gyakorlatnak megfelelően értékelte az elsőfokú bíróság a „R című könyv 235. oldalán tett, az alperes ügynöki tevékenységére utaló kifejezéseket is, amelyek a felperes jóhírnevét, valamint a szükségtelenül túlzó kijelentések használatával a becsületét sértették.

Nem osztotta viszont az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontját annyiban, amennyiben a 2014. április 30. napján megtartott tárgyaláson tett, a 76. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt „A felperes által írt könyvek azok szennyek” kijelentés kapcsán megállapította a felperes jóhírnevéhez fűződő személyiségi jog sérelmét.

Az alperes az előző kijelentéseivel a per tárgyát képező magánjogi jogvita elbírálása szempontjából releváns, a felperes által írt könyvek minőségéről, értékeiről alkotott túlzó, de a felfokozott hangulatú személyiségi perből következően nem szükségtelen mértékben bántó, megalázó, lekicsinylő véleményt. A hivatkozott könyvek nem vitatottan szerzői művek, függetlenül azok az alperes által állított színvonalától, a művész személyiségének külvilágban megtestesülő eszközei, a velük szemben megfogalmazott akár erős, annak színvonalát minősítő egyértelmű kritika, ami kifejezésmódjában nem indokolatlanul bántó, lekicsinylő vagy megalázó, a véleménynyilvánítás azon körébe tartozik, amelyeket a művével nyilvánosság elé lépő alkotónak túrníe kell - különös tekintettel arra, hogy ez a kritika a könyv által tett jogsértőnek állított kijelentések tárgyában folyamatban lévő polgári peres eljárásban hangzott el. A művészek alkotásaival szemben megfogalmazott vélemények, kritikák nem minősülnek önmagukban a művész jóhírnevét sértő cselekményeknek (Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Pfv.IV.20.741/2011/5.). A véleménynyilvánítás megengedett jogosultságába tartozik a velük szemben megfogalmazott vélemény, kritika, amíg kifejezésmódjában az nem indokolatlanul bántó, lekicsinylő vagy megalázó. Mindez független az objektív eszközökkel mérhetetlen, ezért szükségképpen szubjektív megítélés alá eső művészi színvonalától (BDT 1999.3., BH 1983.377).

Az elsőfokú bíróság mindezen felül helyesen foglalt állást úgy, hogy az alperes által a 2009. augusztus 10. napján megtartott sajtótájékoztatón tett, 2009. augusztus 18. napján írt elektronikus levélben kifejtett, a Heves Megyei Bírósághoz benyújtott 5.P.20.132/2010/1. sorszám alatti keresetlevélben írt, a felperes általi lejárásra utaló kijelentések a felperes közéleti szereplését erőteljesen bíráló, de a megengedett véleménynyilvánítási

jogosultságot nem túllépő értékítéletek a személyiségi jog megsértésére nem voltak alkalmasak; míg a keresetlevél az Amerikai Egyesület Államokban történt könyvbemutatókra vonatkozó közlései nem okszerűtlenül téves következtetések, ezáltal nem állítottak, híreszteltek valótlan tényeket, azok forrásaival kapcsolatos találgatás pedig az alperes véleménynyilvánítási szabadságába tartozott; továbbá az Egri Városi Bíróság előtt 23.B.372/2009 szám alatt folyamatban volt büntetőeljárásban állított alperesi közléseket a felperes bizonyítani nem tudta, a közokirati bizonyítékkal szemben, az idő múlására is tekintettel helyesen mellőzte az elsőfokú bíróság a Pp. 3. §-ának (4) bekezdése alapján a felperes által előterjesztett tanúbizonyítási indítványokat, ebből az okból az eljárási szabályok nem sérültek; a tudathasadásos állapottal kapcsolatban tett alperesi közlés, figyelemmel a büntetőügy tárgyára, pedig olyan éles kritika, amely belefér a véleménynyilvánítási jog szabadságába, és a személyiségi jog megsértését nem valósítja meg. Helytállóan foglalt állást is az első fokú ítélet, hogy az alperes által sérelmezett felperesi kijelentések közül a „**R**” című könyv 141., 143., 195., az „**A**” című könyv 11. és 181. oldalán tett kijelentések, valamint a jelen perben a 87. sorszámú előkészítő iratban tett közlések - az alábbiakban részletezett kivételektől eltekintve - szövegkörnyezetükben értékelve az alperes politikai tevékenységét kritizálják felfokozott, de nem durván sértő hangnemben, a felperes folyamatosan annak az álláspontjának ad hangot, hogy az alperes egyes döntéseivel szembefordult az általa képviselt politikai közösséggel, és ezt ő helyteleníti. Kiemeli az ítélet, hogy az alperes hivatkozásával szemben a miniszterelnök ellen írt feljelentő levél a kifejezés téves használata miatt sem alkalmas arra, hogy annak az alperes által hivatkozott értelmet lehessen tulajdonítani, tekintettel arra, hogy a közlés szövegkörnyezetéből egyértelmű, hogy a felperes közlése nem a miniszterelnök elleni büntető feljelentésre, hanem az alperes által meghatározott politikai értékeket számon kérő nyílt levelére irányult.

Nem osztotta viszont az ítélet az elsőfokú bíróság álláspontját annyiban, amennyiben elutasította a IX.1. pontban közöltek miatt a személyiségi jogsértés szankcióinak alkalmazására irányuló keresetet. Nem vitatottan a **F**-ből az alperes önként lépett ki, a „menesztett” szó használatából viszont a nem saját döntésén alapuló kizárására lehetett következtetni, amely nem felel meg a valóságnak, az ezzel ellentétes közléssel ezáltal megvalósult az alperes jóhírnevének a sérelme. Ezért ebben a részben az ítélet megváltoztatva az első fokú ítéleti rendelkezést, megállapította az alperes jóhírnevéhez fűződő személyiségi jog megsértését.

Az elsőfokú bíróság a megállapított személyiségi jogsértésekhez igazodóan helyesen rendelkezett a további jogsértéstől eltiltásról, amely indokaival az ítélet minden részében egyetértett; és osztotta a I. pont szerinti közlés vonatkozásában az elégtétel adására irányuló kereset elutasításának indokait is.

A peres felek a fellebbezési tárgyaláson kifejezetten előadták, hogy a nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti kérelmüket a 2014. március 15. napja előtti, a régi Ptk. hatálya alatti jogsértések miatt terjesztették elő, a 2014. március 15. napjától hatályos új Ptk.-ban szabályozott sérelemdíj iránti igényük nincs. Ennek megfelelően abban kellett állást foglalni, hogy a felperes személyiségi jogát sértő, a felek közötti korábbi személyiségi perben előterjesztett keresetlevélben a határozatlan idejű munkaszerződés megkötését, a

szerződés felbontását és a hivatkozott összeférhetetlen intim viszonyt, valamint a jelen per 8. sorszámú beadványában a kőszínházból eltávolítást érintő kijelentések; míg az alperes személyiségi jogát sértő, a „R” című könyv 253. és 317. oldalain, valamint a 2013. október 3. napján kelt elektronikus levélben tett kijelentések kompenzálására milyen összegű nem vagyoni kártérítés indokolt.

A 2014. március 14. napjáig hatályos Ptk. a nem vagyoni kárt nem sérelemdíjként szabályozta. A nem vagyoni kár a személyiségi jog megsértése következtében az emberi személyiség életminőségének hátrányos megváltozását jelenti, amely kifejeződhet testi és lelki változásokban, a személyiséget körülvevő társadalmi, természeti környezetnek a személyiségre hátrányosan gyakorolt megváltozásában, végül bekövetkezhet egy olyan helyzettel is, amelyben a személy lehetőségei korlátozottá válnak, de a személyiségi jog megsértése és a nem vagyoni hátrány egymással nem szinonim fogalmak. A személyiségi jog sérül, ha a személy életminőségét megsértik vagy veszélyeztetik, a nem vagyoni hátrány pedig akkor következik be, ha az életminőség hátrányosan - a korábbi helyzethez képest negatívan - megváltozik. Nem vagyoni kártérítés akkor alkalmazható, ha annak feltételei megvalósulnak, így pusztán egy személyiségi jog megsértése, mint jogellenesség, nem vált ki önmagában nem vagyoni kártérítés megfizetése iránti szankciót. A tételes jogi szabályozás és a bírói gyakorlat szerint a nem vagyoni kártérítés megítélése szükségképpen elengedhetetlen, de nem egyedüli feltétele valamely személyhez fűződő jog megsértésének a megállapítása.

Az elszenvedett hátránnak az a minimuma, amely a kompenzálásra alkalmas mértéket eléri, és így a nem vagyoni kártérítés megállapításának alapjául szolgál, mindig az egyedi tényállás függvénye, és általános ismérvekkel nem határozható meg.

A peres felek személyes viszonyára, közéleti szerepvállalásaikra, az annak során végzett tevékenységeikre, a kijelentések módjára és az okozott joghátrányok mértékére tekintettel az ítélőtábla úgy találta, hogy a kereset és viszontkereset tárgyává tett és alaposnak talált személyiségi jogsértések által a peres feleket lényegében hasonló, kisebb mértékű hátrányok érték, a sérelmek kompenzálására mind az alperes, mind a felperes javára 250 000 Ft - 250 000 Ft nem vagyoni kártérítés indokolt. A peres felek közléseik nagy részét az egymással szemben indított, egymást érintő büntető- és polgári eljárásokban tették, ahol - bár a bírósági tárgyalások nyilvánosak -, azonban ténylegesen az ott elhangzottak a széles körű nyilvánossághoz nem jutottak el, míg az egyéb beadványokban tett közléseket a másik fél ismerhette meg, így ezekről a kijelentésekről a feleken kívül álló kör lényegében nem szerezhette tudomást. A felek egyike sem hivatkozott a kereset és viszontkereset tárgyává tett közlésekkel kapcsolatban családi, baráti, munkahelyi kapcsolatainak változására, fizikai, lelki egészségromlására, élethelyzetének elnehezülésére. A személyiségi jogsértések következményeinek a kompenzálására szükséges, de egyben elégséges azonos összeg következtében az ítélőtábla nem érintette a felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés mértékét, míg az alperes javára meghatározott nem vagyoni kártérítési összeget a fentiek szerint leszállította.

Mindezek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben a szükséges szövegezésbeli pontosítással helyben hagyta.

Az ítélet részbeni megváltoztatása következtében csak kisebb részben módosul az első fokú pernyertesség-pervesztesség aránya. Az igen nagy számban előterjesztett kereseti kérelmek és viszontkereseti kérelmek nagyobb részének eredménytelensége alapján az ítélet tábla is indokoltnak találta az elsőfokú eljárásban a Pp. 81. §-a (1) bekezdésének alkalmazását, ezért nem változtatta meg - figyelembe véve a felek által előadott és a Pp. 75. §-ának (1) bekezdése alapján felszámítható valamennyi perköltséget - az első fokú ítélet perköltség és feljegyzett kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezéseit.

A másodfokú eljárásban mind a felperes, mind az alperes fellebbezése nagyobb részben eredménytelen maradt, ezért az ítélet tábla úgy rendelkezett, hogy a Pp. 81. §-a (1) bekezdése szerint a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket is maguk kötelesek viselni. Az előző jogszabályhely felhívásával a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a (2) bekezdése szerint az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. §-ának (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illetékek megfizetésére a peres felek egyenlő részben kötelesek.

Debrecen, 2015. április 16.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő